

POGAJAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

8. číslo

Budyšin, awgust 1978

Lětnik 28

Hrono za awgust:

Hidźće to zle a lubujće dobre, wopokažće prawo.

Amos 5,15

Při přeložowanju wot jedneje rěče do drugeje je druhdy čezko, słowo namakać, kiž w rěči, do kotrejež so přeložuje, to samsne wupraji kaž original. Tak je to tež z hebrejskim wurazom, kotryž so w našim hronje z „dobry“ přeloži. Hebrejske słowo woznamjenja wšitko, štož tak je, kaž ma być, potajkim tež rjane, přecelne, spomožne, wužitne. Hdyž po stworjenju swěta, rěka: „Bóh pohlada na wšitko, štož bě sćinił a hlej, wono bě jara dobre“, potom to rěka, zo bě swět tajki, kajkiž měješe być. A hdyž wo tym rěčimy, zo chce Bóh ze swojimi kaznjemi naše dobre, potom to rěka, zo je boža wola za nas spomožna. To dobre sćinić potom rěka, so po božej woli mjeć. Tohodla biblia tež tak husto namołwja, to dobre činić, je to tola z dobom namołwa, so k Bohu přiwobroćić.

Ale nětko naše hrono jenož njepraji: Čińće to dobre, ale: l u b u j ć e dobre. To je wjace, hač sebi dotal rozpominachmy. Štož lubuješ, na tym z cyłej wutrobu wisaš; za to so cyle rozsudziš a nječiniš jo jenož nučeny. Tak je to tež z lubowanjom dobrego. Dobre lubować rěka, z cyłej wutrobu so za dobre rozsudzić a z tym za Boha.

Příklad Amosa za to je prawnistwo. Kóždy, tež najchudši, ma swoje prawo dostać. A to tež potom, hdyž dyrby ja tohodla so zdźěla swojeho prawa wzdać. „Wopokažće prawo“ móže za mnje rěkać: dokelž dobre lubuju a prawo druhého chcu, njemóžu přeco na to hladać, štož mi přisteji. Za Amosa je to sčewk wěry do Boha. Bóh chce za kóždeho to dobre – tež za našeho bližeho. Njedam ja blišemu jeho „prawo“, potom ja jenož božu wolu nječinu, ale z tym tež pokazam swoju njedowěru do Boha. Njewěrju potom wšak, zo Bóh mi to moje da.

Amos wupraji to cyle raznje: Štož prawo njewopokaza a dobre njelubuje, tomu tež boža služba ničo njepomha. Boža služba, kiž so na wšědny dzeń njewuskutkuje, njeje před Bohom ničo hódna, byrnjež by hišće tak wulkotnje wuhotowana byla. Njeje Amosowe wuprajenje tež za nas přemyslowanja hódne? Su naše bože služby posylnjenje za nas, zo wšědny dzeń dobre lubujemy a prawo wopokazamy?

Štož dobre lubuje, hidzi to zle. Njedosaha, zo so zleho wzdamy, snano hišće z wobzarowanjom. Njedosaha

tež, zo je nam to zle wšojedne, přetož hdyž dobre lubujemy, potom mamy to zle hidzić. Zle pak je wšitko, štož njeje tak, kaž ma po božej woli być. Namóć, potłóčowanje, zničenje, njeměr, krejpreleće, wójna a wjele druhého k tomu sluša. Přeciwo tomu mamy stać, dokelž wohrožuje žiwje-

Cyrkej swjateho Jana we Wojerecach, hdžež swjećachmy swój lětuši rjany Serbski cyrkwiniski dzeń

nje a skepsa swět, kiž ma po božej woli dobry być.

Zle hidzić njerěka čłowjeka hidzić. Mamy rozeznawać mjez hrěchom a hrěšnikom. Hrěch mamy jako to zle hidzić, kaž tež Bóh to čini. Hrěšnika pak jako swojeho bližeho přiwać, kaž je to tež naš zbóžnik činił, kotryž so za hrěšnikow a cłownikow staraše a jich lubowaše.

Tak njeje naše hrono namołwa k zadžerženju, kiž by přeciwo wěrje byla, ale je runje namołwa, kiž z wěry do Boha wuchadźa. Wěra a žiwjenje slušatej hromadze – to nam naše hrono zaso znowa praji.

Albert

Nad ponižnym słowom wustudnje hněw.

„Wy wšitcy sće bratra.“

Bohumila Šretová

Jan Awgust Měrcink běše třiadwaceći lět stary, hdyž zastupi do Bratrskeje Jednoty w Ochranowje (Herrnhut). Wědzał bě wo njej hižo něšto lět. Farar, spisowaćel a basnik Handrij Lubjenski bě jemu wo Ochranowje powědał, a hižo tehdom so jeho wutroba zahori. Jeho hólčace přeće, być staw Ochranowskeje Jednoty, so z lětami zesylni. Hdyž bě doma šewcowstwo nawuknył a bě so won do swěta podał, bě za njeho samozrozumliwe, zo najprjedy do Maleho Wjelkowa dońdže. Tam wosta, zo by so w swojim rjemjesle wudospoňil, přetož bratra Jednoty slušachu na wšěch polach k najlěpšim mištram. Jeho duša pak bu zahorjena a wokřewjena z Chrystusowej wučbu. Zastupiwši do Jednoty jeho hnydom čehnješe do swěta, zo by tam ewangelij připowědał, hdžež hišće njebě přišoł.

Bóh Knjez jeho dowjedže najprjedy do zymneho sewjera, do Labradoru. Mjez Eskimowcami tam dźělachu hižo na sydondžesat lět bratra misionarajo Jednoty. W juniju 1844 bu nětko tež Jan Awgust Měrcink jedyn z nich. Won bě spěšny, hibićiwý a bě za rěče dosć wobdarjeny. Won njenawukny jenož jendželščinu, kotruž tehdom wšitcy misionarajo rěčachu, ale nawukny za jara krótki čas rěč Eskimowcow z jejnymi wšelkimi dialektami, a to tak dokladnje, kaž by był roženy Eskimowc. Tuž džeše mjez Eskimowcow, pak sam pak z misionarskim lékařjom Herzbergom. Zwoprědka so Eskimowcy jeju bojachu, přetož njeběchu hišće ženje lóžny ludźi widźeli, ale Měrcink ze swojej njesměrnej sčerpilwosću a dobrotu sej jich skončnje doby a přemó jich sylnu njedowěru. Jich mačersčina, kotruž z erta tutoho młodeho, hibićiwého muža slyšachu, jich mójnje k njemu wabješe. Ničo sej wot nich nježadaše a jich njewobčežowaše, ale hrajkaje sej z jich dźěćimi a spěwaše jim tak překrasne pěsnje. Won je spěwaše w jich eskimowskej rěči, zo jeho derje rozumjachu – jeho spěwy wo božej dobroćiwosći a sprawnosći, zo smy wšitcy bože dźěći. Won spěwaše wo lubosći našeho Zbóžnika Jězom Chrysta a jeho wumóžerskim skutku. Won spěwaše wo Duchu, kotryž nas rozswećluje. Won powědaše. Cyły dzeń z nimi dźělaše. Žanemu dźělu so njewotwłakowaše, tež nic najčesemu – a po cyłych wječorach powědaše wo Boze, wo Chrystusu. Jeho přećel ho-

ješe rany a chorosće čěła, a Měrcink rany a chorosće duše. Swětte slědy zawostachu za jeho kročelemi.

Po pjeć lětach wróci so do domizny, do Lužicy. Dołho pak tam njewosta. Jendželčenjo hotowachu w léce 1850 ekspediciju do poľnócného Lodowego morja, zo bychu tam pytali za zhubjenej ekspediciju Johna Franklina. Tehdom trjebachu někoho, kiž by rěc Eskimowcow wobknježił a wězo tež jendželščinu. To pak běše za tamny čas jeniče Měrcink. Swoju pomoc wězo njezapowědži. Tak jědžeše znowa do Labradoru. Štyri dołhe lěta běše z jendželskej ekspediciju na lódzi „Investigator“ po puću. Při wšěch brjohach a daloko po kraju pytachu za Franklinowej ekspediciju, a Měrcink při tym tež jako misionar skutkowaše. Franklina njenamakachu. Wón bě swoje slědžerske džěło zapřačil najdrošo — ze svojim žiwjenjom. Zrudna so ekspedicija po štyrjoch lětach bjez wuspěcha dom wróci po wulkich nuzach a strachach.

W duši Jana Awgusta Měrcinka bě pokoj. Wšudže bě po swojich mocach pomhał. Wjele stow kilometrow bě pěši abo na psyčich sanjach pytajo přepučował. Ani jedne městno, hdžež by móhł něšto wo Franklinu zhonić, njeje wuwostajił. A wšudžom zawostaji jako džak a dar powěšć wo je-

ničkim a prawym Boze a jeho Synu Jězusu Chrystusu.

Wón wróci so do Lužicy. Jeho misionarski puć pak njebě hišće doškónčeny. Za šěsć lět jeho Jednota znowa do swěta pólša, tón raz runje do druhého kónca, do južneje Afriki. Tehdy běše 39 lět stary. Kaž w lodojtych Labradorje nawukny tež w Africe za jara krótki čas rěc domoródných, zo by jich wučil wěru do Jězom Chrysta. Wón jich wučěše žiwjenje w lubosći, kaž je to winowatosć wšitkich. Wón jich wučěše bratrowstwo

wšitkich k wšem. Tole bratrowstwo je zawěrnje ze swojim cylym žiwjenjom dopokazał. „Wy wšitcy sće bratři!“ — to bě jeho najhušće a najlubše słowo. Tak je to namoľwjal w Labradorje a nětko w Africe přez cyłe 13 lět.

Znowa so do Lužicy wróci.

Hišće šěsć lět smědžeše w Małym Wjelkowje žiwy być, hdžež wučěše přichodných misionarow cuze rěče a metodu misionarskeho džěła.

Z 58 lětami zemřě 30. awgusta 1875.

Jenož druhdy da nam dešć pohladać do krasneje krajiny Čěskich Kyrkonošow (Riesengebirge)

Tuž dži a připowědaj ewangelij

12. pokročowanje

Sotra Frieda Wjelic

21. Swjedenj noweho lěta

Dwaj dnjej běštej hišće do chinskeho noweho lěta. Po našej protyce běše 29. wulkeho rózka. Po starym, starodawnym wašnju wuliči so nowe lěto po mėsaciku. Chinske knježerstwo wšak běše postajiło, zo ma so nowe lěto z 1. 1. započěć, ale lud swjěčeše dale po starym. Tutón swjedenj traješe přez cyly mėsac, přetož nowe lěto je stajnje hižom najwyši ročný čas był. Po mēnjenju luda bě to dobra přiležnosć, sej wot přibohow wu-
prosyć pomoc a hnadu za cyłe lěto. Tutu skladnosć wužiwaše misionar „w srjedźnym kralestwje“, zo by ewangelij připowědał. Ze swojimi chinskimi pomocnikami a křesćanami chodžeše po wsach a wšudže nadeńdže čłowjekow, kotřiž mējachu chwile, na to „zbožowne słowo“, ewangelij posłuchać. Tež wosada w Yüki nochcyše tutu přiležnosć skomdžić. Z bibliskim tydženjom chychmy nowe lěto zahajić. We wosadnym domje so poslednje přihoty dokonjachu. We wulkich hlinjanych sudobjach běše su antsa, woblubowana jědž z kisaľymi zeleninami. Tež bunjacy twarožk tam běše do sele a popjerja zawaleny. Slónco sušeše mjasowe kruchi, kotrež běchu tohorunja sylnje popjerjane. Překupc přiwleče hišće druhu mēch rajsja, někak 200 puntow, a wusypny jón tež do wulkich sudobjow. Knjeni Pu prošeše, zo by směla rajs zapłaćić. Wona bě w sinpinkskech horach wotrostła, hdžež njebě žaneje skladnosće mēla do šule chodžić. Hakle jako płokarniča w našej chorowni wuknješe čitać a ličić. Jejny muž běše pola nas strážnik a nošeše wodu. Swěrnosć tuteju čłowjekow běše wulka. Stajnje

mōzachmy so na njeju spušeć. A z kajkej horliwosću bēštaj nětko bibliski tydžěn přihotowalój! Nic jenož křesćenjo a přečeljo w Yüki běchu přeprošeni, ale tež z wosadow Ošan, Kunyang, Peh-cheng, Anning a Imen. Za mnohich rěkaše to, zo mējachu tři a hišće wjace dnjow puća. Kōždy wokomik mōžeše Miš Christensen zastupić, misionarka našeho misionarstwa. Hišće raz pohladachmy na bohaće přikryte blida. Knjeni Pu dozarjadowa chětre zelene šklīčki z hliny, kotrež běchu tam stajene za rajs. Tuž hižom zastyšachmy přenje wjesole postrowy „jung-an-ma — Maš měř?“ Přeni hosćo běchu došli. Mjeznimi běše nětko Miš Christensen. Dwór so pjelnješe z ludźimi. Mužojo, žony a džěci, křesćenjo a tajcy, kotřiž chychu jenož raz nazhonić, kak su křesćenjo mjez sobu žiwi. Na 200 hosći bě přišlo, a kōždy dōsta wječor swōj nōclěh. Křesćenjo z Yüki běchu wjele hosći do swōjich domow sobu wzali, ale tež wosadny dom bě poľny. Samo naša wulka hala bě za spanje přihotowana. Wječor bēchmy w mjeńšim kruhu hromadže, zo bychmy so modlili a sej swoje nazhonjenja powědali Wjele přičiny za džakowanje mējachmy. Boh bě naše přostwy wuslyšał. Wón nas tež tón raz wuslyši a naše schadžowanje žohnuje.

Na třecim dnju bēchmy so w 11 hodž. we wulkej hali zhromadžili. Mōcnje klinčeše naš kērluš: „Spōznaj mje, Jěze, moje swěťlo!“ Wusko porno sebi sedžeše tam 200 čłowjekow a posłuchachu na jednore słowa ewangelija: „Što pomha nowa zapłata na starej drasće? Drasta so dale torha. Tak je to z našim hrěchom, kotryž nam zadžěwa Jězusej do wobliča hladać.“ Boži duch běše

mjez nami a pokaza kōždemu jeho zadžewki a jeho wosobinske winy. Tu a tam trējachu sej skradžu sylzy. Tuž postany njenadžicy bur Fong. Što dyrbbeše činić? Ceknyć abo so Jězusej přepodać? Wón prošeše, něšto prajić směć, a napominaše, zo bychu so za njeho modlili. Potom přimny so tutón čiči a skromny muž za hłowu a rjekny z třepotacym hłosom: „Moje hrěchi džeja mi přez hłowu. Kaž tajka wulka dula na mni čěza.“ Tuto wuznače bě nastork. Jedyn po druhim so swōjich hrěchow spowědaše a prošeše Boha wo wodaće. Z božej službu přestachmy. Hač do pōzdnjeje nocy smědžachmy slyšeć, kak bě Jězus Chrystus do wjele žiwjenjow nowu zbōžnosć a nadžiju přinješł. Tež na dalšich zhromadžinach začuwachmy božu přitomosć. Wotročy hrěcha buchu wuswobodženi. Tyšnym zeschadža nowa radosć. Žiwy Knjež bě so jich dōtknył a jim nowe žiwjenje spočičł.

Na kōncu bibliskeho tydženja běše hišće raz wuznawarska zhromadžizna. Z prostymi słowami wobswědčichu: „Knjeza smy widželi, a tole je nam prajil.“ To nam da mocy za dalše bēdženja.

Přichodnje dale.

Sotra Frieda Wjelic je nam wotmoľwiła

Burskľ lud w tehdyšej Chinje

Tam běchu bohaći a chudzi burja. Powšitkownje mēješe swōjba 3 do 5 hektarow pōdy. Bēše-li swōjba wulka, dyrbbeše so na někakje wašnje přizaslužić. Hustodosć bydla w statoku tři generacije. Ženje njejsym nazhoniła, zo dyrbbeštaj staršej do druhého bydlenja přečahnyć. Domy za starych ludźi wšak tam njeznajachu. Přichodna mać mēješe knjejtrow w domje hač do najwyšeje staroby w

rukomaj — bohužel! Přichodná džwka však potom to same činjše.

Ale tež lubozne swojbnje wobrazy sym widžala, zo džéd abo wowka sej z wnučkami hrajkaje abo z nimi hromadže na dworje sedžo so w slóncu wohrěwaje. Wot šesteho lěta slušestaj hólčec a buwolica (Wasserkuh) hromadže. Tajki buwol slušese sebu do swójby. Hólčata na nim jěchachu a wodžachu jeho na pastwu. Nan přahaše jeho do swojeho drjewjaneho pluha abo do bróni, zo by z nim swoje mokre polo wobdžěta. Hač do kolen běchu we wodže. Hdyž bě polo dohotowane, móže so rajs sadžeć. Sadženku wo sadženku sadžachu do hliny. To bě čezke džěto za žony. Dny dołho so we wodže prócowachu. W tutym blóce steješe rajs hač do žnjow — tři měsacy. Hdyž so połne žolte rajsowe kłosy k zemi chilachu, započachu so žně.

Wosrjedž pola steješe nawisowata truhla z drjewa sklepana. Žony žnjějachu ze serpom rajs. Mužjo rajsowe snopy wo křiwu scěnu truhle wumłóčachu. Slómu worštowachu do truhle. Čiste zorno pak nošachu w košach domoj za kwaklu, kiž sebi na ramjo položichu. Doma sypaše so rajs do najlepšeje stwy. Čim wjetša bě hromada, čim wjetše jich wjeselo. Mi so rjekny, zo wosoba na lěto někak tři centnarje rajs trjeba. Tuž móže sebi wuličić, kelko běše za wulku swójbu

trěbne. Rajs předawachu njetočeny (Što ma to rěkać, njewěm. Najskerje so rajs podobnje přihotuje kaž naše jahly. Redaktor.), ale jenož wulušćeny. Na wěstych dnjach bě rajs w měsće Yüki na předaň. Hnydom po rajsowych žnjach wusychu sojowe buny. A zaso bě to rjany wobraz, hdyž so tute bohate žně dom chowachu. Tež wšelka druha zelenina rosćeše w zahrodach a na polach.

Naši susodža běchu zhonili, zo my rady bérny jěmy. Ze spodžiwanjom widžachmy, zo běchu něšto bérnow wosadželi. Dołho njetraješe, a naši lubi wosadni z nami rad sobu naše bérny jědžachu. Tam pak sadžachu tež slódko bérny, kotrež běchu trochu tak dołhe kaž banany.

Swinje slušachu tež do skotu, zo bychy je sami za sebje zarězali, ale tež na předaň. Kóždy druhi džěň běchu w našim měsće wiki, hdžež móžeše sej jara wšelke wěcy kupować. Bur njeměješe zwjetša wjele pjenjez. Hdyž pak bě pilny a zlutniwy, so jemu njejděše hubjenje. Wón bě spokojny.

Nimo małych burow běchu tam za mój čas tež někotři wulcy ze 100 hektarami a hišće wjace.

Wy so mje prašeće za 6. kaznju.

Ja tež pola pohanow njejsym mandźelstwołamanje nazhoniła. Hdyž žona žane džěčo njeporučí, bě mužej dowolene, sej dalšu žonu wzać, zo by

W Njeswačidlskim parku

Najdrohotniši dar Prokop Urban

W zymje! Sněh přelětuje a so pomału zesyda na pola, zahrody a třěchi. Je hižom wječor pozdže, haj sama noc, ale w stwě fararja je hišće swěca. To však njeje nič spodžiwneho. Husto so tam hač do pozdnjeje nocy swěci. Džensa pak farar poprawom njejděta. Zamysleny sedži při swojim pisanskim blidže a moluje mechanisne na papjeru wšelke smuški a koleska, kotrež ani z daloka nimaja někajku podobnosć na pismo, chiba snadž někajkeho dawno wotemrětoho naroda. Dalokož je znate, njeje so farar Jurij Malink ženje zaběrať ze starodawnymi narodami a jich kulturu. Jemu ležachu na duši jeho wosadni — jich dušine a duchowne žiwjenje.

Hdže pak je wosada fararja Malinka? Haj, hdže je Malinkowa wosada? Tudy w Groß-Rietz? Ně, tu wona njeje. Jow běchu jeho přesadžili. Čehodla? Ach, na to je hórko, jara hórko spominać, a tež farar Malink rady na to njespomina. Husto a rad spomina na wosadu, do kotrejež bě jako sydomadwacečilětny pošny horliwosće, ale tež pošny ponižnosće, sebi wědomy swojeje zamołwitosće přišol. Jeho wosada, jeho jenička a prawa wosada bě Łaz, tón Łaz, hdžež je džětał, pisał, předował a wučil wulki serbski basnik Handrij Zejler. Haj, Zejlerjowa klětka bě na šesnać lět tež klětka Jurja Malinka. Kajka rjana, žiwa wosada bě to tehdom! Kak so tehdom Malink radowaše w swojej duši, zo smě runje na tutym měsće předować a wučić. Wšitcy tu z nim rěčachu w žiwej a krasnej Zejlerjowej rěči, kaž bychy po pošta lětach tu hišće so wuchowaje mysle a pobožnosć wulkeho basnika. To wšitko bě Malinka nješto!

Na horiconće so mróčeše. Tute mróčele začěmnicu Němsku a cytu Europu. Jich scín sahaše hač do najdalšeho swěta. Adolf Hitler bě přišol. Hišće džensa čěka wša wjeselosć tež pola młodych, kotrymž, Bohu budž džak, swěci slóncu měra. Starši ludžo pak ponjesu hrozu tamnišich časow hač do swojeje smjerće w swojich wutrobičkach a njemóža so z tutej zańdženosću wujednać. Čezko je wodawać, jara čezko!

Adolf Hitler bě tež kruće do žiwjenja fararja Malinka zapřimnył. Zlamal jeho njeje, zlamač jeho njemóžeše, přetož Malinkowy jenički Knjež bě swjaty Bóh sam. Wo tym však tute rjadki nochedža powědać. Snano druhí raz. Nětkle chcemy so wrócić do tamnych zymnych dnjow w léce 1941. Farar Malink tehdy sedžo w swojej studo-

wanskej stwě w Groß-Rietz zanurjeni přemyslowaše. Tu běše w čisto němskej wokolinie, ale čí, kotrymž bě njezdělu předował, kotřiž w běhu tydženja často k njemu chodžachu ze swojimi starosćemi, ze swojimi stysknosćemi a nuzami — to njeběchu jeho njepraceljo. Přehluboko bě w jeho wutrobje zakótwnjena wěra, zo njeby slyšať tamny jasny přikaz lubosće: Wuće wšitke ludy.

Tak tam sedža přemyslowaše wo jednym swojich kemšerjow, kotremuž kóždu njezdělu připowědaše poselstwo měra a lubosće. Kóždu njezdělu jeho na kemšach widžeše a husto z nim rěčeše, wutrobne z nim rěčeše. Wón je z lékařjom. Za někotre dny swjeći swoje 80. narodniny. Wěrjacy lékař. Wón dosć jasnje widzi njeposlušnosć přečiwo božemu zakonjej, kotraž so po kraju rozšěrja. Wón widzi hrozu njeposlušnosće přečiwo božemu zakonjej, kotraž so dale a bóle zadobywa do duše jeho luda. Jemu je nimoměry čezko. Farar Malink so boji, zo měra čerpjenjow jeho bratra njeje hišće dopjeltna. Wón je wuznamny lékař. Zlě by było, hdy by wohidna hitlerska mašinerija so na njeho dopomniła a jeho njezděwajcy jeho 80 lět hišće raz do džěla wołała. Čehodla pak farar Malink tak přemysluje? Rad by staremú lékařrej něšto hódneho dał k jeho wosomdžesaćinam, něšto, štož by jemu móc dało a jeho džeržalo we wšěch nuzach. Što pak? Bibliju wón ma. Swoju staru bibliju ma z mnohimi přispomnjenjemi a podšmórnenjemi štučkami. Tale biblija je jemu wjele wjace hódna hač ta, kiž by jemu nětkle Malink dać móhl.

Nadobo so radostnje rozswětli fararjowe wobličo. Swoju bibliju bjerje do ruki, ju tam a tu wočinja a pisa chwatajcy wšelke městna na papjerku. Zwjetša pisa z hlówy a jenož druhdy so přeswědčuje, hač bě citat prawy. Ani konkordancu njetrjeba k tomu, jenož na kóncu, zo by pobrachowace hišće dodať. Što a wosomnać štučkow bě Malink z biblije zestajał, kotrež rěča wo lékařju a lékowanju. 118! Wšě tute bibliske hrona bě sam napisať — rjenje a přewidžomnje a přepoda je njezdělu po božej sluzbje, hdyž lékařrej k jeho narodninam zbožo přeješe. Jasněšo hač jeho ert wuprajištej lékařrojowej blyšćatej woći nutry džak.

To je jenož krótko pohladnjenje do žiwjenja, wosebje do dušineho žiwjenja fararja Jurja Malinka, kotrehož čěto po smjerći do Łaza dowjezechu, hdžež nětko w susodstwje Handrija Zejlerja wotpočuje. Duchownje a dušinje však njebě ženje z Łaza wotešoť.

namřwca mřl. Prřnja žona pak wosta w domje. Hustodosć wona za swojeho muža druhu žonu wupyta. Ja břch přeco zwjeselena, z kak čistymi myslimi naši młodži křescenjo do mandželstwa džěchu a sej swoju swjobju založichu.

Naše džěci njemějachu žane hrajki, chiba zo jim džěl abo wowka něšto wudžěła. Hdyž běchu raz we wosadnym domje naše křescanske žony zhromadźene, sej jich džěci — 5 do 10 lět stare — na dworje hrajkachu. Hdyž so rozeždžechmy, widžachmy jich hrajki: z hlíny běchu sej małych a wjetšich přibohow přihotowali, kaž běchu jich w bliskim templu widželi. Hdyž jim prajach, zo móža sej tola skót formować, mjenje mały 6lětny hołčec: „Nětko přibohow z božej pomocu wučerimy.“

Na kemšach za džěci smy jim bibliške stawizny powědali a wjele spěwali. Tekst napisachmy na wulki kruč papjery. Derje běše, hdyž mōžachmy džěcom stawiznu w flanelowym abo čišćanym wobrazu pokazać. Nimo tutech hodžin z pohanskimi džěcimi mējachmy tež skupinu křescanskich džěci, kotraž běše naše cyłe wjeselo. Tam mējachmy husto na chutne prašenja wotmołwjeć. Starše džěci mōžachu same modlitwu formulować. Mjenje džěci modlitwu ze swojim „hamjen“ wobkrućichu.

W Yüki běše zakładna šula, kotraž pak njebě za wšěch prikazana. Stōž móže zaplaćić, tam swoje džěci sćeše. Chudži ludžo mōžachu jenož swojim synam dać do šule chodźić a hustodosć ani jim. W Yüki běštej tež srjedźna a wyša šula. We wyšej šuli ja jendželšćinu wučach. Husto so džiwach, kak ruče džěci pismo nauknychu. Do zakładneje šule chodzachu džěci 6 lět. W poslednich lětach bě zamōžity bur dał pěstowarnju (Kindergarten) natwarjeć. Jedna z našich misionarkow wuwučowaše chinške pěstowarki.

Ja so nadžijam, zo sym Wam mōhła trochu wopisać žiwjenje burskeho luda w tehdomnišej Chinje. Mjeztym je so wězo drje wjele přeměniło.

Wšitkich čitarjow Pomhaj Bōh jara lubje strowi sotra Frieda Wjelic.

Buwolaj (Büffel)

Z wosadow

Budyšin Pětrowska wosada. 6. nje-džela po Swjatej trojicy, 2. julija 1978, bě wosebje swjędzenska za Pětrowsku wosadu. Štyri dolhe lěta běchu cyrkej Marje a Marty wobnowili a nětko mōžachu ju znowa poswjećić. Sup. Arnold-Budyški zložil swoje předowanje na Jězusowe slowo:

Marta, Marta, ty so jara staraš a so wulce prócuješ; ale jedne je nuzne.

Marja je sebi dobry džěl wuzwolila. Luk 10,41 a 42.

Počahuju so na nowe pisane wokna na woltarnišću wukładowaše:

1. wokno: Jězus ze swojimi wučomnikami we lōdži na wichorojnym morju. Wšo wo to džě, zo je Jězus mjez nami, zo to činimy, štož je po jeho woli.
2. wokno: diakonija. Wosada ma so starać wo starych, bėdnych a wosamoćenych. Jězus připóznawa Marcine džěło a prócowanje.
3. wokno: spěw cyrkwyje. Stōž smy slyšeli, mamy dale dawać — tež spěwajo. Cyrkwinska huđžba je připowědanje božeho ewangelijsa. Tak stej so sotře Marja a Marta při poswjećanju cyrkwyje Marje a Marty w Budyšinje na dobre wašnje wosadže před duchowne wóčko stajiloj.

Wulka wosada radostna a džakowna tutón džěń swjećeše. Wuznamni zastupjerjo cyrkwyje postrowichu kemšerjow. Bohata kolekta — 5 448,86 hr bě widžomne znamjo pobožneje džakownosće.

Serbski bus

Bohužel je so skoro cyłu njedzělu (9. 7. 1978) deščowało, ale njedžiwajcy toho bě naša jězba wot zažneho rana (5.00 hodž.) hać do pózdneho wječora (20.30 hodž.) došć rjana. W Zeleznym Brodže běchmy kemši. Zaso mōžachmy kaž loni ze swojich serbskich spěwarskich hromadže z českej wosadu Bratskeje Jednoty kěrlušě spěwać. Naš luby přecel farar Miroslav Hloušek, stajnje lubje wityny hósć na našich Serbskich cyrkwinskih dnjach, zložil swoje předowanje na slowo 31. psalma:

Mój čas steji w twojej ruce

Hdy je Dawid tutón psalm spěwał? Hdyž je před Saulom čekał? Hdyž je zrudobu měl přez swojeho syna Absaloma? Wjele čłowjekow je so w swojich nuzach troštowało, zo je Bōh knjez nad našim žiwjenjom, tak tež Jan Hus, česki reformator a martrar ducy na šćěpowc (1415). Ze stroželemi a tež strožnje widžimy, kak čas leći: Kōžda wěc ma swój čas.

Narodźić so ma swój čas; wumřěć ma swój čas.

Lamać ma swój čas;

twarić ma swój čas.

Plakać ma swój čas;

smjeć so ma swój čas.

Hdyž naš čas w božej ruce steji, tak smy jemu zamołwići, što w swojim krótkim žiwjenju činimy. Bōh je nam dał swobodnu wolu, zo mōžemy wolić mjez wěru a njewěru, mjez žiwjenjom a smjerću. Tež Judaš bě w božej ruce. Bōh je nas dotal wjedł. Wón nas dale powjedze — hać do swojeje wěčnosti.

Cyle překwapjeni běchmy, zo nas wosada z bohatej swačinu pohosći. Zaplać jej Bōh luby Knjez!

Hdyž bě so za čas wobjeda njebjo trochu rozjasniło, so rozsudzichmy horje hać na Špindlerovku dojeć. Jězba ducy horje bě došć rjana, ale horka so znowa započa kidać. Ničo wot to!

Nam je so lubiło. Hdže pojedžemy klětu? Hdžežkuli pojedžemy, swoje lubozne narodne kuski chcemy tež zaso spěwać. To so naša serbska wutroba raduje.

Wjele swjobjow je lětsa do swojeho noweho doma začahnyło. Wjele starosćow to bě a hišće wjele wjace prócy. Bōh chcyl jim wšěm strowe a zbožowne lěta w nowych bydlenjach dać

Poľny sudžik čichi je, prōždny rady buboce.

Serbske bože služby w awgusće 1978

6. 8. — 11. nje-džela po Swjatej trojicy
Budestecy 14 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
Budyšin Michalska 9 hodž. kemše (wosadny farar Pawol Albert)
13. 8. — 12. nje-džela po Swjatej trojicy
Bukey 8.30 hodž. kemše (wosadny farar Gerat Lazar)
Minakał 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (wosadny farar Feustel)
Rakecy 8.30 hodž. kemše (sup. Wirth)
20. 8. — 13. nje-džela po Swjatej trojicy
Budyšink 10 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
Hrodzišćo 10 hodž. kemše (wosadny farar Siegfried Albert)
Porsicy 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
27. 8. — 14. nje-džela po Swjatej trojicy
Hućina 10 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
Malešecy 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
3. 9. — 15. nje-džela po Swjatej trojicy
Budestecy 14 hodž. kemše (sup. Wirth)
Budyšin/Michalska 9 hodž. kemše (wosadny farar Pawol Albert)

Přichodna ekumeniska nutrnosć
17. septembra 1978 w 14.00 hodž. w Zdžeri.

Pomhaj Bōh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkróć za měsac z ličencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamołwity redaktor: Serbski superintendent na wusl. Gerhard Wirth w Budyšinje-Trělanach. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-1329)